πε/μχ/332
378
Βγ-558 Μ

Η ΒΙΓΛΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΧΡΟΝΙΑ Α! | ΦΥΛΛΟ 1 | ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ ΙΟΥΛΙΟΣ 1923

Η ΒΙΓΛΑ

Νέοι μου φίλοι

Τὸ ὄνομα ποὺ μιὰ σκέψη, βέβαια, ἐμπνευσμένη ἔδωκε στὸ περιοδικὸ σας ἀξίζει καὶ μόνο αὐτὸ ἕνα τραγούδι.

Ἀπλό, ζωντανό, πρωτότυπο. Λέξη ἀπὸ τίς ξεχωριστὲς τῆς νέας μας γλώσσας, ποὺ εἶναι μαζὶ δημοτικὲς καὶ σπάνιες. Ὄνομα φερμένο ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς, μὰ πόσο σιμώτερα σ' ἐμᾶς, καιροὺς, τὸ ἐκφραστικὸ του νόημα τὸ κρατᾶστους ρυθμοὺς περισσότερο τῶν ποιητῶν, καὶ στέκει λυτρωμένο ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς τὴν προστριβὴ ποὺ θολώνει καὶ ξεφτίζει καὶ ἀπὸ τῆς γλώσσας τῆς πέζης τὴν ξεπασμένην ἀρχοντοχωριατιά.

Ὅμως γιὰ μένα πιὸ πολὺ μὲ τ' ὄνομα τοῦτο ξυπνάει μέσα μου ὁλάκερη ζωὴ καὶ μοῦ γλυκοψιθυρίζει τῆς ἐνθύμησες τῆς χρυσῆς νιότης.

Θυμοῦμαι τὸ τόπο τὸν ἐξοχικὸ τὸν ἀστόλιστο, τὸ στολισμένο καὶ τὸν ἀνθισμένο ἀπὸ τὶς νέας μας ψυχῆς πόσους πόθους, καημοὺς, χαρὲς! Ἕνα χωράφι πέρα ἐκεῖ παράπλευρα στὸ δρόμο ποὺ τραβάει ὅλο ἴσα πρὸς τὰ περιβόλια τοῦ Ἀντλικοῦ. Ὦ τὰ χρόνια ποὺ πέρασαν ἀπὸ τότε!

Κοντεύει μισὸς αἰώνας.

Βρίσκεται ἀπὸ τότε ὁλομεσῆς ἡ παράγκα τοῦ καφεντζῆ μὲ τὰ κλασσικὰ λουκούμια, τὰ δεκάρικα τερψιλαρύγγια, διαλαλιέται ἀκόμα θραμβευτικὰ ὁ βυρὺς γλυκὸς, ἀκούγεται ὡς τὴν ὥρα τὸ ἡδονικὸ κλουκλούτου ἀνατολίτη ναργιλὲ;

Ἀκμάζει πάντα ὁ περίπατος τοῦ δειλινοῦ τῆς Κυριακῆς;

Παιδάκι πρῶτα τοῦ δημοτικοῦ σκολειοῦ στριμωμένο στὰ φουστάνια τῶν καλῶν μου ξαδερφάδων, ὕστερα τοῦ γυμνασίου μαθητούλι, δουλεύοντας ἀπὸ τότε τὸ στίχο κι' ἀπὸ τότε νεραϊδοπαρμένο ἀπὸ δόξες ποιητικὲς, καὶ πάντα ἐρωτοχτύπητος, (καλὰ δὲν ξέρω ἂν ἡ ἀγάπη ἀναγκαστικὰ μοῦ ἀποκάλυψε τό τραγούδι, ἢ ἂν ἡ ποίηση γιὰ τὸ συμφέρο της μὲ κρατοῦσε πάντα τοῦ ἔρωτα ὑποταχτικὸ), πρόσμενα μὲ λαχτάρα τὸ δειλινὸ τῆς Κυριακῆς. Θάμ' ἔφερνε στὴ Βίγλα. Ἔπαιζεν ἐκεῖ ἡ μπάντα ἡ στρατιωτικὴ τὰ κομμάτια της, τὸν Κυνηγό πού μᾶς μάγευε, κάποιες ἰταλικὲς μελωδίες, παθητικὲς, χορευτικὲς, εὐκολομνημόνευτες. Δυναμώνανε μέσα μου, τὴν κλίση πρὸς τὸ ρεμβασμὸ, καὶ πλανεύοντας τὴ φαντασία μου, κάναν καὶ φυτρώνανε ὀρτὰ μιᾶς Λάουρας πετραρχικῆς καὶ μιᾶς Ἐλβίρας τοῦ Λαμαρτίνου στὴν ἀνυποψίαστη παιδούλα νοικοκυροπούλα ποὺ στὰ ὁλόασπρα ντυμένη ἔφερνε βόλτες ἐκεῖ στὸν κυριακάτικο περίπατο τῆς Βίγλας.

Στὴ Βίγλα πάλε μιὰ στρογγυλοφέγγαρη καλοκαιριοῦ βραδιὰ, σὰ νὰ γιόρτασα μὲ συνομίλικους συντρόφους μου τὴν ἀπολύτρωσή μου γύρω στ' ὀρεχτικώτατο γκισυβέτσι μὲ τὸ μπροῦσκο βυσσινόχρωμο κρασί. Ἀπολύτρωση ἀπὸ τί; Ἔμπαινα σὲ ἄλλη περίοδο ζωῆς. Κάτι σὰ νέος κύριος.

Κ' ἔβλεπα μέσα μου πῶς πρῶτ' ἀπ' ὅλα θὰ χρειάζοταν νὰ ὑπακούω στὸν ἑαυτό

μου.

Ἀλλὰ τίποτε δὲν ἠμπορεῖ νὰ συγκριθῇ μὲ τὴν ἀνάμνηση τῆς βρυσούλας.

Ὁ βασιλικὸς θησαυρὸς τῆς Βίγλας. Γιατὶ ἔτρεχεν ἀπὸ τὴ βρυσούλα ἕνα νεράκι ὁλόδροσο ποὺ πίνοντάς το σοῦ ἔρτανε γιὰ νὰ δοκιμάσῃς τὴ χαρὰ τοῦ κόσμου.

Μοῦ εἶπαν πῶς εἶχε γιὰ καιρὸ χαθῆ τὸ θαυματουργο νεράκι καὶ πῶς πάλε—Πάσχα, Κυρίου Πάσχα!— ξαναγύρισε στὸν τόπο του μὲ τὴν πρώτη τὶς δροσιά, τὴ διαφανάδα, τὴ χάρη.

Κι' ἐγὼ εὔχομαι, νέοι μου φίλοι, στὸ περιοδικό σας νὰ σκορπίσῃ τίποτε περισσότερο: λιγάκι ἀπὸ τὴ χάρη, τὴν καθαρότητα καὶ τὴ δροσιὰ τοῦ νεροῦ τῆς συνονοματῆς.

19-6-1923 Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΑΜΟΥΔΙΑΣ

ΠΡΩΤΗ, ΜΙΚΡΗ, ΑΓΑΠΟΥΛΑ ΜΟΥ

Ἐδῶ σὲ καθερτίσανε τ' ἀμίλητα νερὰ
πρώτη, μικρὴ ἀγαπούλα μου σὰν τῆς αὐγῆς τ' ἀστέρι,
Ἐδῶ κι' ἐγὼ τὰ ξάμωσα τὰ πρῶτα τὰ φτερὰ
πουλάκι θαλασσόχαρο, μιᾶς ὥρας περιστέρι . . .

Σκυφτὴ στὸ κῦμα πούταιξε στὰ πόδια σου ἀλαφρὸ . . .
Καὶ τὸ στηθάκι χώριζε σὰν τὸ διπλό μπουμπούκι.
Τὴν ὀμορφιά σου ταίριαξαν λουλούδι στὸν ἀρρὸ
κι' ὅλοι μαζὶ οἱ τρατάρηδες τὴν κλαῖγαν στὸ μπουζούκι.

Περαστικὸ σὰν ὄνειρο στὴ στράτα τοῦ καιροῦ
ροδίζει ἕνα χαμόγελο κι' ὁλόγλυκα βραδιάζει.
Μπροστά μου τὸ παράπονο τοῦ ἀμίλητου νεροῦ
καὶ μιὰ νεράϊδα ἀπάνω του, ποῦ ἀλήθεια πῶς σοῦ μοιάζει!

Σὰ νάναι τότε. — Κι' ἔγειρες κοντά μου καὶ σκυφτὴ
κρυφοκυττᾶς τὴ θάλασσα γιὰ ἕνα ταξίδι ἀκόμα.
Κι' ὅλο μὲ τὸ γαρούφαλο τῆς νειότης μας στ' αὐτὶ
κι' ὅλο μὲ τὸ τραγούδι μου τὸ ἀσώπαστο στὸ στόμα! .

ΑΘ. ΚΥΡΙΑΖΗΣ

ΑΠ' ΤΙΣ "ΦΩΝΕΣ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ,,

Πιέ στοῦ γιαλοῦ τὴ σκοτινὴ ταβέρνα τὸ κρασί σου,
Σὲ μι' ἄκρη, τόρα π' ἄρχισαν ξανὰ τὰ πρωτοβρόχια,
Πιέτο μὲ ναῦτες καὶ σκυφτοὺς ψαράδες ἀντικρύσου,
Μ' ἀνθρώπους πού κι' ἡ θάλασσα κ' ἡ φτώχια,
Πιέ το, ἡ ψυχὴ σου ἀξένοιαστη τόσο πολὺ νὰ γένῃ,
Ποὺ ἂν ἔρθ' ἡ Μοίρα σου ἡ κακιὰ νὰ τῆς χαμογελάσῃ,
Καημοὶ κατινούργιοι ἂν ἔρθουνε, νὰ πῆς νὰ πιοῦν κι' ἐκεῖνοι,
Κι' ἂν ἔρθῃ ὁ χάρος, ἥσυχα κι' αὐτὸν νὰ τὸν κεράσῃς.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΟΡΦΥΡΑΣ

ΤΟ ΜΑΧΑΙΡΙ ΤΟΥ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟΥ

Οἱ ἀργότες τοῦ κύο Ἀναστάση τρώγανε καὶ κεῖνο τὸ βράδυ, ὅπως συνήθως, γύρω ἀπὸ τὴ φωτιὰ τοῦ τζακιοῦ, ποὺ ἔλαμπε ζωηρά. Τὸ οἴσθημα τῆς ξεκούρασης ἀπὸ τὴ δουλειὰ ὅλη μέρα, ἡ ἱκανοποίηση τῆς συνειδησής τους ἡ ζεστὰ καὶ προπάντων τὸ μπόλικο φαγητὸ μὲ τὸ καλὸ κρασί, τοὺς εἶχανε φέρει στὴ διάθεση ἐκείνη τὴν τόσο χαρούμενη, ποὺ παρατηρεῖται σέ τέτιου εἴδους συγκεντρώσεις ἐργατῶν. Καθένας διηγότανε διάφορα ἐπεισόδια τῆς ζωῆς του κωμικά ἢ τραγικά, ἀλλὰ τὸ πιὸ πολὺ ξανάλεγαν ὅλοι γιὰ μυριοστὴ φορὰ τὶς παλληκαριές τους. Σὲ μιὰ στιγμὴ ὁ κὺρ Ἀναστάσης, ποὺ καθότανε μαζὺ τους ἀκούγοντας τὶς κουβέντες τους, σὰν κάτι νὰ θυμήθηκε ζάφνου, σήκωσε βαστικὰ τὸ κεφάλι του καὶ κοίταξε κάποιο νέο ἴσαμε εἰκοσπέντε χρονῶν, ποὺ μόλις πρὸ ἕνα μῆνα εἶχε βγεῖ ἀπὸ τὴ φυλακή, ὅπου τὸν ἔβαλαν γιὰ χρόνο.

— Μωρὲ Ἀποστόλη, τοῦ λέει, δὲ μᾶς λὲς πῶς ἐσκοτωσες τὸ Μανώλη;

Δὲν τήνε ξαίρω καλὰ τὴν ἱστορία κι' ἤθελα νὰν τὴν ἀκούσω ἀπὸ τὸ στόμα σου.

Ἀκμψανε τὰ μάτια τοῦ νέου, κωκίνησε τὸ πρόσωπο του καὶ, μέσα στὴ σιωπὴ, ποὺ βασίλεψε ἡ φωνή του ἠχερὴ ἀπλωθηκε κι' ἔτσι μίλησε:

—Ἤμουνα δεκαοχτὼ χρονῶν παιδαρέλος τότε κι' ἐκείνη τὴν ἡμέρα, ποὺ συνεβηκε αὐτὸ ἔσκαβα στὸν κῆπο μου. Ἀξαφνα βλέπω τὴ μάννα μου νάρχεται τρέχοντας, μὲ κλάματα.

—Τρέχα. μωρὲ Ἀποστόλη, μοῦ φώναξε κι' οἱ Σκαραγιαννέοι σκοτώσανε τὸν ἀδελφό σου! Δὲν ἐπροφτασα καλὰ-καλὰ νὰ καταλάβω τί μοῦ λέει, ποὺ εἶδα μιὰ συνοδεία ἀπὸ πολλοὺς ἀνθρώπους νὰ φέρνουνε τὸν ἀδελφό μου στὰ χέρια. Παράτησα τὸ τσαπὶ κι' ἔτρεξα. Ἀπὸ τὸ στῆθος τοῦ ἀδερφοῦ μου ἔβγαινε οἶμα μπολικο . . . βάλτε μου κρασί . . .τὰ μάτια του ἤτανε θολὰ. Κατάλαβα πῶς θὰ πέθαινε.

Κάτι σὰν τρέλλα μοῦ ἦρθε.

Ἔτρεξα μέσα στὸ σπίτι, πῆρα ἕνα μαχαῖρι δίκοπο κι' ἐπήδησ' ἀπὸ τὸ παράθυρο. Κρατοῦσα τὸ μαχαῖρι στὸ χέρι κι' εἶχα τὴν ἀπόφαση νὰν τόνε σφάξω ὅπωνονε μ' ἐμπόδιζε κι' ἡ μάννα μου νὰ τανε μακάρι ἡ ἴδια . . .βάλτε μου κι' ἄλλο κρασί . . . Κατὰ τὴ μανία ποὺ εἶχα ἐκείνη τὴν ὥρα μποροῦσα οὔλο τὸν κόσμο νὰ σφάξω . . . γιατὶ ἐγὼ τὸν ἀγαποῦσα τὸν ἀδερφό μου . . . Ἂς εἶναι. Ὦ; ποὺ νὰ πεῖς τρία, ποὺ λὲς ἔφταοα στὴν αὐλὴ τῶν Σκαραγιαννέων. Στὴν αὐλὴ εἶδα κι' ἐκεῖ κόσμο.

— Ἀ κερατάδες σᾶς ἔφαγα, τοὺς ἐφώναξα, καὶ μὲ τὸ μαχαῖρι ψηλὰ ἔπεσα μέσα σ' ὅλους.

Αὐτοί, σὰ μ' εἶδανε καὶ σὰ μ' ἀκούσανε, ὅπου χύσει—χύσει Ὅμως ἐγὼ ξεχώρισα τὸ Μανώλη τὸ Σκαραγιάννη τὸν ἀδερφὸ τοῦ φονιά. Τοῦ ρίχνομαι. Ὅσο νὰ κάμει ν' ἀντιστοθῆ τοῦ τὸ εἶχα κόψει κι' ὅλος τὸ λαρύγκι. Στὴ στιγμὴ φτάσανε κι' οἱ χωροφυλάκοι γιὰ νὰ πιάσουνε τὸ φονιᾶ. Ὅμως ἀντὶς γι' αὐτόνε πιόσανε μένα. Ὁ φονιᾶς φυγοδικεῖ ἀκόμα . . . βάλε μου κρασί.

Ὅλοι σώπαιναν καὶ σὲ λίγο ὁ κὺρ Ἀναστάσης τὸν ἐρώτησε:

—Καλὰ καὶ δὲ μετάνιωσες, ποὺ σκότωσες ἄδικα τὸ Μανώλη;

—Ἄδικα λέει; Μ' ἀφοῦ ἦταν ἀδερφὸς ἐκείνου, ποὺ μοῦ σκότωσε τὸν ἀδερφό;

— Ἀδιάφορο. Αὐτὸς μιὰ φορὰ δὲ φταίει. Δὲ μετάνιωσες, ποὺ τὸν ἐσκότωσες;

—Νὰ μετανιώσω; Μωρὲ οὔλους νὰν τοὺς ἔσφαζα δὲ θὰ μετάνιωνα.

— Δὲ σκιάζεσαι τὸν ἀδικοσκοτωμένο καμμιὰ φορὰ μὴ βρεθῆ στὸ δρόμο σου καὶ σὲ λαμπάξει; ρώτησε τώρα ἕνας γέρος.

—Οἱ πεθαμένοι, μπάρμπα Δημήτρη, δὲν σηκώνονται ἔγνοια σου, ἀποκρίθηκε αὐτός.

— Ἐγὼ ὅμως ξαίρω πού σηκώνονται· θὰ σᾶς πῶ μιὰ ἱστορία νὰ ἰδεῖτε.

Κι' ἄρχισε νὰ λέει μιάν ἱστορία βρυκόλακα. Αὐτὴν ἀκολούθησαν ἄλλες, ποὺ ἡ δεισιδαιμονία τῶν χωρικῶν εἶχε πλάσει. Πνεῦμα φόβου τριγύριζε ἀνάμεσα στὴ συντροφιὰ κι' ἔβλεπες ἀπὸ τὴ σκεπτικὴ ὄψη τοῦ καθενὸς πῶς ὅλοι τους θὰ φοβότανε νὰ περάσουν τοὺς σκοτεινοὺς δρόμους γιὰ νὰ πᾶνε στὰ σπίτια τους. Μὰ πάνου σ' ὅλη αὐτὴ τὴν τρομάρα ὑ

ψώθηκε δυνατὴ ἡ φωνὴ τοῦ Ἀποστόλη.

— Κι' ἐγὼ σᾶς λέω πω; δὲ σκοάζομαι. Ἂν θέλετε βάνομαι στοίχημα νὰ πάω νὰ καρρώσω αὐτὸ τὸ μαχαῖρι ἀπάνω στοὺς τάφους τῶν Σκαραγιαννέων κι' αὔριο πρωὶ πᾶ με νὰν τὸ ἰδῆτε.

Οἱ ἐργάτες δέχτηκαν τὴν πρόταση μὲ φωνὲς ἔκπληξης καὶ τὸ στοίχημα μπῆκε.

Τράβηξα μνὰ ποτηριὰ κρασὶ ὁ Ἀποστόλης ἀκόμα καὶ ζωηρὸς βγῆκε ὄξω.

Ἡ νύχτα ἐπλεκότανε σκονεινὴ καὶ θαμπωμένος ὡς ἤτανε ἀπὸ τὴ ζωηρὴ λάμψη τῆς φωτιᾶς, λίγο ἔλειψε νὰ πέσει σκοντάβοντας πάνου στὸ σαμάρι ἑνὸς ζώου, ποὺ ἤτανε στὴν αὐλή.

— Ἄει στὸ διάολο, μουρμούρισε σ' ἕνα σαρούμενο τόνο, γιατὶ διατηροῦσε τὴν εὐθυμία του ἀκόμα.

Μὰ σὰν ξέφυγε ἀπὸ τὸ σαμάρι κι' ἔκαμε δυὸ βήματα τὰ λόγια τῆς βλαστήμιας του ἤχησαν ξανὰ στ' αὐτιὰ του καὶ παράξενο τοῦ προξένησαν ρίγος.

— Νὰ βλαστημάω τέτια ὥρα, ἐκεῖ ποὺ πάω! στοχάστηκε δυσαρεστημένος.

Ὡστόσο ἔσφιξε τὴ λαβὴ τοῦ μαχαιριοῦ κι' ἀποδιώχνοντας τὸ στιγμιαῖο του φόβο, προχώρησε· Ἡ σκέψη ὅμως δὲν τὸν ἄρινε.

— Κακὸ σημάδι, στοχάζονταν. Γιατὶ νὰ σκοντάψω; Μὴ μοῦ συμβῆ τίποτα;

Οἱ σκέψεις αὐτὲς μὲ τὴν κρύαν ἀτμόσφαιρα στὴν ὁποία βρέθηκε ἀπότομα, τόνε συνέφεραν ἀπὸ τοὺς ἐνθουσιασμοὺς του. Συλλογίστηκε πω; οἱ ἄλλοι μένουν ἀκόμα στὴ φωτιά. Ἐκεῖ θὰ ἤτανε κι' αὐτὸς ἂν δὲν ἔβαζε τὸ στοίχημα. Θὰ μιλοῦσαν, θὰ ἔπιναν κι' ἡ βραδυὰ θὰ περνοῦσε ὡραῖα. Καὶ τώρα ποῦ πήγαινε; Στὸ νεκροταφεῖο. Γιατὶ χωρὶς καμμιὰν ἀνάγκη; Σκάφθηκε μιὰ στιγμὴ καὶ στοχάστηκε νὰ γυρίσει πίσω ἢ νὰ τραβήξει σπίτι του. Σὰν ἐσυλλογίστηκε ὅμως τὰ γελια, ποὺ θὰ ἔκαναν γιαζὶ του, προχώρησε μπρός·

Ὄχι. Δὲν ἔπρεπε αὐτός, ποὺ θεωρούσανε παλληκάρι νὰ φανῆ δειλός. Ὕστερα τί καμάρι γι' αὐτοὺς ὅτανθὰ διαδίδονταν τὸ κατόρθωμά του στὸ χωριὸ καὶ τὶ σκασμάρα στοὺς Σκαραγιαν έ υ. . .

Βγῆκε ἀπὸ τὴν αὐλὴ πέρασε πάνου ἀπὸ τὸ σπίτι, περπατώντας σιγά, προφυλαχτικὰ μήπως σκοντάψει ξανὰ. Μὲ μιὰ παράξενη προσοχὴ ἐφρόντιζε γιὰ τοῦτο, λὲς κι' ὅλες του οἱ σκέψεις σωριάζονταν σὰν τοῖχος πάνου στὸ «νὰ μὴ σκοντάψει», μποδίζοντας ἄλλες σκέψεις, ποὺ συντρίβοντανστις πλευρές του καὶ δὲν ἐπρόφταναν νὰ φτάσουν.

Τὰ μάτια του ὡστόσο συνήθισαν στὸ σκοτάδι καὶ, μὲ ὄχι χωρὶς κάποιαν ἀσυνείδητη θλίψη ἔβλεπε πῶ, μποροῦσε νὰ ξεχωρίζει τὶς πέτρες. τὶς λιθιές, τὸ δρόμο, τὰ δέντρα, γιατὶ θὰ ἤθελε μέχρι τὸ νεκροταφεῖο μοναχὴ ἔγνοια νὰ ἔχει μήπως σκοντάψει.

Ἀνήσυχος ἔρριξε μιὰ ματιὰ τριγύρω.

Ὅλη ἡ νύχτα ἔμοιαζε μὲ μιὰ σκιὰ βαθειὰ πελώρια στὸ πλάτος καὶ τὴν ἔχτασι, ποὺ μέσα της ἄλλες ξεχώριζαν σκιὲς πιὸ βαθειές, ἢ ἀδιόρατες, ἢ ἀπριδερές. Καὶ τὸ σύνολο τῆς νύχτας παρουσίαζε ὄγκους – ὄγκους, γραμμές, σχήματα ἀόριστα. Καὶ ἡσυχία ἁπλωμένη ὡς πέρα, ἡσυχία, ποὺ δὲν τὴνε διέκοβαν παρὰ μακρυνὰ σκυλιῶν γαυγίσματα, ποὺ λὲς κι' ἐδυνάμωναν τὴν ἔντασι τῆς σιωπῆς. Ἀτάραχος ὁ οὐρανὸς ἁπλώνονταν ἀπάνω, κατάχωτος ἀπὸ τὰ μύρια του λαμπερὰ ἄστρα. ἄλλα ζωηρὰ καὶ μεγάλα, ἄλλα μικρότερα καὶ ἀδύνατα—ἕνας πελώριος στὴν ἔχτασι κόσμος σιωπηρός.

Ὡστόσο προχωροῦσε αὐτὸς πάντα ὁλοένα προσέχοντας μὴ σκοντάψει κάπου, μ' ὁποιονότι κανεὶς δὲν ὑπῆρχε λόγος τέτιας ἀπασχόλησης, γιατὶ φωτίζονταν ὁ δρόμος τώρα ἀπὸ τὴν ἀστροφεγγιὰ ἀρκετὰ ζωηρὰ. Καὶ νιώθοντας κι' αὐτός, ἀσυνείδητα πὼς ἤθελε νὰ ξεγελάσει τὸν ἑαυτό του ἀπό κάτι μὲ τὶ φροντισμένο του καὶ σιγαλὸ αὐτὸ βάδισμα, ὄχι χωρὶς κάποιο φόβο ἐπετάχυνε τὸ δρόμο του. Ἀνεβαίνε τώρα ἕναν ἀνήφορο γιομάτο χαλίκια, ποὺ κυλοῦσαν' πίσω του.

Καὶ ὁ θόρυβος αὐτὸ, ἀνακατωμένος μὲ τὸ θόρυβο τῶν βημάτων του, σὰ νὰν τοῦ ἔφερε μιὰ συντροφιὰ καὶ, ξαναμμένος ἀπὸ τὴν πορεία καὶ τὸ κρυὶ καὶ λερτοιδρωμένος ἀπὸ ἕναν ἀόριστο φόβο, ποὺ δὲν τὸν ἀνεγνώριζε στὸ βάθος τῆς συνείδησής του, καὶ ποὺ, ὅμως, ἐφτερούγιζε πλατειὰ τριγύρω του σὰν τὸ ὄρνιο γύρω ἀπὸ τὸ θῦμα του, τάχυνε τὸ δρόμο του χτυποῦσε τὰ πόδια του ἐπίτηδες δυνατὰ κάτω στὴ γῆ κι' οἱ πέτρες κυλοῦσανε μὲ πιότερο θόρυβο. Ἀνοιγε μεγάλα τὰ σκέλη του, ἄρχισε ν' ἀνασκίνει πιὸ γρήγορα κι' ὁ δρόμος του πιὰ εἶχε καταντήσει δρομαῖος. μέσα, ὅμως ἀπὸ τὸ θόρυβο αὐτὸ τῶν πετρῶν καὶ τῶν βημάτων του μιὰ σκέψη δὲν ἔπαυε νὰ ξεπροβάνει συχαμερὴ καὶ ἀπαίσια σὰν κεφάλι φειδιοῦ ἀνάμεσ' ἀπὸ τριαντάφυλλα:

—Κάτι θὰ μοῦ συμβεῖ. Γιατὶ νὰ σκοντάψω; Ἡ καρδιὰ του χτυποῦσε καὶ σφίγγονταν δυνατά, τὸ λεφτοιδρωμά του κατάντησε ἴδρωμα σωστὸ καὶ σὲ λίγο πελάγωμα. Πιὸ δύσκολη τοῦ γινόταν ἡ ἀνάσα καὶ μέντροπὴ ἄρχισε νὰ στοχάζεται μήπως φοβότανε.

Καὶ τώρα ὁ θόρυβος τῶν βημάτων του καὶ τῶν χαλικιῶν, ποὺ κυλούσανε, τὸνένοχλοῦσαν Τοῦ φαιόνταν σὰν κάποια ὄντα ὕλυκὰ, ποὺ τὸν περιστοίχιζαν σὲ χορὸ, καὶ ποὺ παρὰ τὴ θέλησή του, τὸν ὁδηγούσανε στὸ νεκροταφεῖο

Ν. Γ. ΚΑΤΗΦΟΡΗΣ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

— ΣΤΟ ΥΓΡΟ ΤΟ ΠΑΡΚΟ —

Μέσα στὸ πάρκο, ποὺ μὲ πάει ἡ αὐγινὴ μου ἡ πλάνη,
ποὺ τὄζωσαν ἀνεμιστὲς οἱ ἀράχνες τῆς βροχῆς,
στὰ στερνὰ φύλλα τὰ ἔνειρα κρυφτήκαν, ποὺ ἔχει ὑράνει
ἡ νοσταλγία μιᾶς ἄρρωστης κι' ἀνήσυχης ψυχῆς.

Κυλάει βουβὰ στὴν ἄσφαλτοτοῦ μουσκεμένου δρόμου
νωθρὸ ἕνα ἁμάξι κ' ἥσυχα μακρένοντας λυσσρά. . .
στοῦ ὄρθρου τὸ ψυχομάχημα, τὸ φῶς τὸ ἀντικρινὸ μου
σὰν μιὰν ἐλπίδα, τὶς στερνὲς στιγμὲς του ξεμετρά.

Νοτιὰ φαρμακερὴ κρυφὰ στὰ φύλλα ἀνατριχιάζει
καὶ μ' ἕνα μύρο ἀγνώριστο νοτίζει τὴν καρδιά,
καὶ σὰν βιβλίου, παλιοῦ βιβλίου τὰ φύλλα λὲς νὰ μοιάζει
ποὺ ἔκλεισαν μέσα τους ἀνθῶν θυμέ-

νων μυωδιά.

1917 **ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ**

ΓΥΝΑΙΚΑ

Σὲ θέλω μὲ μιὰ σπάνια τριανταφυλλιὲς δροσιά.
Ποῦ νὰ σοῦ κρύβονται οἱ γραμμὲς στὸ ὡραῖο τῆς σάρκας σκῆμα,
Ἀλιῶς—ξερὴ σὰν ἄγαλμα ἀπὸ ὄστρακα σφιχτὰ
Σὲ πεθαμένο μνῆμα.
Θέλω θολὰ τὰ μάτια σου τὰ ξωτικὰ βλιμμένα.

Μὰ πότε πότε ἂς λάμπουνε σὰν ἄστρα στὸ ἴσκιερὸ
Βάθος τοῦ ὡραίου προσώπου σου, καὶ πότε ὀνειρεμένα
Ἀπ' τῆς Αἰωνιότητας πιὸ πέρα τὸν καιρὸ.

Σοῦ θέλω μέσα στὴν ψυχὴ νὰ κρύβης κάποιον Ἅδη
Κι' ἂς ἔχεις τῆς ἀστροφεγγιᾶς τὴν ἀπειρη λομπρότη.
Σὲ θέλω ἀνέμου βογγητὸ, αὔρας ἠλίσιο χάδι.
Τῶν ἀρωμάτων τὸ ἄρωμα ποῦ ἀνάσα τόχει ἡ ἀγνότη.

Σοῦ θέλω τὰ κινήματα γραμμένα ἠδονικὰ
Μὲ τὴ μεγαλοπρέπεια ποῦ δίνει ἡ ἀρχαῖα γαλήνη
Τὲς ἀρετὲς σου θάθελα καθὼς τὰ Ἰδανικὰ
Ἀφράστως ἀναδειόμενα ἀπὸ τοῦ χάους τὴν Κρήνη.

Γιάννενα 13 Αὐγούστου 1922

Σ. ΝΙΚΟΚΑΒΟΥΡΑΣ

Ο ΛΥΚΟΣ ΠΙΣΤΙΚΟΣ! . . .

Ὁ πατέρας μου —Θεὸς σχωρέσ' τον! —κοντὰ στὲς πολλὲς ἄλλες φιλοδοξίες, ποῦ εἶχε, εἶχε καὶ τὴν φιλοδοξία νὰ ἡμερέψῃ ἕναν λύκο . . . Κάποιος τοῦ εἶχε εἰ πῆ, κι' αὐτὸς τὸ πίστεψε, ὅτι ὁ λύκος, ὅταν ἡμερέψῃ, ἀπὸ μικρὸ κουταβάκι, μπορεῖ νὰ φυλαξῃ μόνος του ἕνα κοπάδι ἀπὸ χίλια κεράλια γιδοπρόβατα, χωρὶς νἄχῃ τὴν ἀνάγκη ὁ σιέλιγκας νὰ θρέφῃ πεντέξῃ σκυλιά, ἀκέριο σκυλοκόπαδο, γι' αὐτὸν τὸν σκοπό. Καὶ δὲν εἶταν ὁ λόγος τῆς οἰκονομίας, πῶκανε τὸν πατέρα μου νὰ ἐπιθυμῇ ν' ἀποχτήσῃ ἕναν τέτοιον παράξενον γιδοπροβατοφύλακα; ἀλλ' ἡ φήμη, κι' ἡ δόξα ὅτι ἔχει ἡμερωμένον λύκο στὸ κοπάδι του, καὶ θὰ θεωροῦσε τὸν ἑαυτότου ὑπερένδοξον κι' ὑπερευτυχισμένον, ἂν θὰ κατώρθωνε ποτὲ ν' ἀγοράσῃ ἕνα ἡμερωμένο λειονταρόπουλο καὶ τώχῃ κρυφὸν πόθο νὰ ταξιδέψῃ κάμμιὰ φορὰ, κατὰ τὴν Ἀραπιὰ, ὅπου ὑπάρχουν λειοντάρια ἄγρια κι' ἥμερα καὶ ν' ἀγοράσῃ ἕνα, γιὰ νὰ τῶχῃ φύλακα τοῦ σπιτιοῦ μας τὴν νύχτα, γνώριζε ὅμως ὅτι αὐτὸ δὲν εἶταν καθόλου εὔκολο νὰ γένῃ καὶ μόνον ὡς εὐσεβῆ πόθο τ' ἀνάφερνε.

Κι εἶταν τόσο μεγάλος ὁ πόθος του ν' ἀποχτήσῃ ἕνα λυκόπουλο. ὥστε διαλάλησε σ' ὅλα τὰ περίχωρα ὅτι ὅποιος θὰ τῶφερνε ἕνα νεωγέννητο λυκόπουλο θὰ λάβενε ὡς κέρασμα, ἐξὸν τὴν ἄπειρη ὑποχρέωσή του, καὶ μιὰ λίρα!

Ἡ λίρα τότε εἶταν πολὺ μεγάλο πρᾶγμα, ὑπῆρχε καὶ κυκλοφοροῦσε καὶ τὴν ἔβλεπε ὁ Κόσμος, ἐνῷ σήμερα δὲν ὑπάρχει στὸ δικό μας τὸ Ἡμισφαίριο, γιατὶ ἔφυγε μακρυὰ, στὴν Ἀμερικὴ, θρονιάστηκε ἐκεῖ καὶ δὲν ἐννοεῖ νὰ ξαναγυρίσῃ! Μποροῦσε κἀνεὶς τότε ν' ἀγοράσῃ μὲ μιὰ λίρα ἑκατὸν εἴκοσι, ὥς ἑκατὸν πεντήκοντα ἀκκάδες ἀραποσίτι καὶ παραπάνω ἀκόμα.

Πέρασαν μῆνες κι δὲν φαίνονταν κάνεὶς νὰ τοῦ φέρῃ τὸ «ποθητὸ» λυκόπουλο. Ὁ πατέρας μου ἔκανε δεύτερο διαλάλημα τάζοντας δυὸ λίρες σ' ὅποιον θὰ τῶφερνε τὸ λυκόπουλο.

Ἡ μάννα μου, ποῦ εἶχε ὁλωσδιόλου ἀντίθετες ἰδέες ἀπὸ τὸν πατέρα μου, καϊδὲν ἐποικτίκιζε σὰν αὐτὸν, τῶλεγε συχνὰ:

— Τ' εἶν' αὐτὰ, ποῦ κάνεις, ἄντρα, γιὰ νὰ σὲ γελοῦν ὁ Κόσμος; Εἶναι πιστευτὸ νὰ γένῃ ποτὲ ὁ λύκος πιστικὸς κι' ὁ σκύλος τυροκόμος; Εἶναι, σὰν νὰ μοῦ λὲς ὅτι θὰ χριστιανέψουν οἱ ἀντίχριστοι οἱ Τοῦρκοι καὶ πηγαίνουν νὰ ἐκκλησιάζωνται μ' ἐμᾶς στὴν ἐκκλησιά!

— Ποῦ ξέρεις, καϊμένη γυναίκα ἐσύ! (Τῆς ἀπάντοῦσε ἐκεῖνος στερεώτυπα) Σεῖς οἱ γυναῖκες ἔχετε πολλὰ μαλλιὰ καὶ λίγη γνώση!

Κι' ἐκείνη, γιὰ νὰ τὸν εἰρωνευτῇ, τοῦ ἀνταπαντοῦσε:

—Θὰ προσπαθήσω νὰ βρῶ κι' ἐγὼ τώρα ἕνα ἀλεπόπουλο νὰ τὸ μεγαλώσω γιὰ νὰ μοῦ φυλάῃ τὲς κόττες!

Ἄλλαξαν, γλέπεις, τὰ πράμματα τοῦτον τὸν καιρό . . .

— Δὲν θὰ κανς ἄσκημα!

Τῆς ἀπαντοῦσε κι' ἐκεῖνος εἰρωνικὰ καὶ τέλειονε ἡ κουβέντα.

Πέρασε κι' ἄλλος καιρὸς καὶ τὸ λυκόπουλο δὲν φαίνονταν ἀκόμα! Ὁ πατέρας μου ἔκανε τὲς δυὸ λίρες τρεῖς, ὕστερα τὲς τρεῖς τέσσερες, καὶ τέλος τὲς τέσσερες πέντε!

Μὲ πέντε λίρες ἀγόραζε κἀνεὶς τότε ἕνα βώϊδι, ἢ ἕνα ἄλογο, ἢ εἰκοσιπέντε γιδια ἔχτιζε ἕνα χαμώγειο σπιτάκι . . . Πέντε λίρες τότε εἶταν μία περιουσία καλοὐτσικη, ποῦ τὴν εἶχε κἀνεὶς καὶ τὴν χαίρονταν μέσα στὸν κόρφο του, κι' ὅμως τὸ λυκόπουλο δὲν ἔρχονταν;

— Τοῦτον τὸν καιρὸ ἔγειναν ὅλοι οἱ κυνηγοὶ τραπεζῖτες καὶ δὲν τοὺς κάνουν ἐντύπωση οἱ πέντε λίρες» μου!

Ἔλεγε ὁ πατέρας δύσθυμα.

Κι' ὅμως οἱ κυνηγοὶ τῶν περιχώρων τοῦ χωριοῦ μας ἔτρωγαν τὰ λόγγα καὶ τὲς σπηλιὲς νὰ βροῦν καμμιὰ λυκοφωλιὰ μὲ λυκόπουλο, ἀλλὰ στὰ χαμένα!

Εἶταν τόσο μεγάλη ἡ ἀπελπισία τοῦ κάθε κυνηγοῦ, ποῦ ἔβλεπε νὰ χάνῃ ἀπὸ τὰ χέρια του τὲς πέντε λίρες, πῶταζε ὁ πατέρας μου, ὥστε πίστεψαν ὅτι οἱ λύκαινες γεννοῦν σ' ἄλλες χῶρες καὶ σ' ἄλλα βασίλεια κι' ὄχι στὸν τόπο μας.

Περασαν ἔτσι τρία—τέσσα α χρόνια, χωρὶς ν' αὐγατάῃ τὲς πέντε λίρες ὁ πατέρας μου, ὄχι γιατὶ φυλαργυρεύονταν, ἀλλὰ γιατὶ ντρέπονταν ἀπὸ τὸν Κόσμο, ποῦ τὸν ρωτοῦσαν συχνὰ, ἴσως εἰρωνικὰ:

—Δὲν φάνηκε ἀκόμα, ἄρχοντα ἐκεῖνο τὸ λυκόπουλο;

Κι' ὁ πατέρας μου καμώνοντας ὅτι δὲν ἤκουε τὲν ἐρώτηση, δὲν ἀπαντοῦσε.

Μιὰ μέρα τοῦ Μαγιοῦ, ἐκεῖ ποῦ ἐκαθόμαστε στὴν κρεββάτα κι' ἐπρογευόμαστε ἀκούσαμε ντουφεκιὲς ἀπὸ μακρυὰ, δυὸ δυό . . . .

—Πετάξου στὸ παράθυρο, (μοῦ εἶπε ὁ πατέρας μου) κι' ἀγνάντεψε τ' εἶναι.

Πῆγα στὸ παραθύρι κι' εἶδα ἕναν, πῶρχονταν ἀπὸ τὸ παρακείμενο χωριὸ καϊντουφεκοῦσε πηδῶντας, χορεύοντας καὶ τραγουδῶντας.

Γυρίζοντας εἶπα τὸ τί εἶδα στὸν πατέρα μου.

—Θᾶναι κανένας μεθυσμένος. . .

Εἶπε ἐκεῖνος καὶ ἐξακολούθησε τὸ φαγί του.

Δὲν πέρασε πολλὴ ὥρα κι' ἀκούσαμε στὴν αὐλὴ μας δυὸ ντουφεκιὲς στὴν ἀράδα καὶ γνώριμη φωνὴ καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ ἀνέβαινε τρέχατος ἡν σκάλα ὁ Κώστα —Βέλλης, ἕνας ἀπὸ τοὺς καλύτερους κυνηγοὺς τοῦ συνορίτικου χωριοῦ, ποῦ ἡ μόνη του δουλειὰ κι' ἡ μόνη του ἀσχολία καὶ συλλογὴ εἶταν τὸ κυνήγι. Γελοῦσε ἀπὸ τὸ κεφάλι ὡς τὰ ποδάρια καὶ πρὶν προφτάσωμε νὰ τὸ καλοῖδοῦμε, ἔβγαλε ἀπὸ τὸν κόρφο του ἕνα κουταβάκι μὲ κλεισμένα μάτια καὶ τὸ πρόσφερε στὸν πατέραμου λέγοντας:

—Νὰ, τὸ λυκόπουλο, ἀφεντικὸ καϊδὸς μου τὲς πέ τε λίρες!

Ἀπόψε πέτυχα τὴν λύκοινα, ποῦ γεννοῦσε μὲς σὲ μιὰ σπηλιὰ τοῦ βουνοῦ μας, τῆς τράβηξα μιὰ ντουφεκιὰ καὶ τὴν ἄφησα στὸν τόπο. Διάλεξα τὸ καλύτερο ἀρσενικὸ λυκόπουλο καὶ σκότωσα τ' ἄλλα πεντέξῃ ποῦ γεννήθηκαν μαζῆ του, καὶ σοῦ τῶφερα νὰ πάρω τὸ κέρασμα.

Ἔκοψε τὸ φαγὶ ὁ πατέρας μου, ἔβγαλε τὸ πουγγὶ ἀπὸ τὴν τζέπη του, τ' ἄνοιξε, ἔβγαλε ἕνα πεντόλιρο, τοῦ τῶδωκε, καὶ πῆρε στὰ χέρια του τὸ λυκόπουλο, χαρούμενος, σὰν νἀεῖχε κερδήσειθησαυρό.

Ἡ μάννα μου ἔγεινε φωτιὰ καὶ λαύρα ἀπὸ τὴν στενοχώρια της, κι' εἶπε θυμωτικὰ στὸ πατέρα μου:

—Εἶταν ἀπὸ τάγραφα κι' αὐτὸ σήμερα κὺρ— νοικοκύρη.

Λύκος νὰ φυλάῃ πρόβατα! Ἄκουε, ὠρὲ νοικοκύρη!

Ν' ἀλείψῃς τὰ μοῦτρα μου μὲ πλόβρυζο, (1) ἂν δὲν σοῦ σκίσῃ τὸ κοπάδι αὐτὸς ὁ Διάολος, ποῦ καμαρόνεις αὐτὴν τήνστιγμὴ στὰ χέρια σου, σὰν νὰ τῶχες πρωτάγγονο.

—Ν' ἀλείψῃς τὸ δικό μου τὸ πρόσωπο μ' αὐτὸ, ποῦ εἶπες, ἂν δὲν σκίσῃ δέκα λύκους αὐτὸ τὸ λυκόπουλο ἀφοῦ ἡμερέψῃ καὶ μεγαλώσει καὶ γείνει σκυλὶ . . .

Τῆς ἀπάντησε κι' ὁ πατέρας μου, καμαρόνοντας τ' ἀπόχῃτμά του.

— Νὰ ἰδοῦμε στὸ τέλος ποιανοῦ προστωπο θ' ἀλειφτῇ.

Τοῦ ἀπάντησε κι' ἡ μάννα μου κι' ἔφυγε ἀπὸ τὴν κρεββάτα «πῦρ καὶ μανία» ὁλόβολη, κι' ἔτσι κόπηκε ἡ συζήτηση.

—Γάλα γιὰ τὸ λυκόπουλο! (Φώναξε ὁ πατέρας μου). Φέρτε κι' ἕνα μικρὸ χωνὶ νὰ τοῦ τὸ ρίξωμε στὸ στόμα.

Ἔφεραν ἀμέσως γάλα καὶ χωνὶ καὶ τῶθρεψε μόνος του τὸ λυκόπουλο, κι'

(1) κοπριὰ ἀνθρώπου (πηλὸς ἀπὸ βρύζα) λεγόμενη ἔτσι, γιὰ τὸ κακόφατα

ὑστερα τὸ πῆρε καὶ τὸ πῆγε στὴν στάνη καὶ τῶδωσε τοῦ ἀρχιπιστικοῦ μὲ τὴν διαταγὴ νὰ ξεχωρίση ἐπὶ ταὐτοῦ μιὰ γαλάρα γίδα γιὰ τὴν θροφὴ τοῦ λυκόπουλου.

Τὸ λυκοκούταβο ἄξαινε μὲ τὴν ὥρα. Σὲ μιὰ ἑβδομάδα ἄνοιξε τὰ μάτια του καὶ περπατοῦσε, σ' ἕνα μῆνα εἶ αν κούτράβι, σὲ δυὸ μῆνες κούταβος, καὶ σὲ τρεῖς εἶταν σωστὸ σκυλὶ, μοῦρκο, κι' ἐπειδὴ εἶταν γνωστὴ ἡ καταγωγὴ του, δὲν τῶλεγαν «Μούρκο» ὅπως θέλεγαν κάθε σκυλὶ τοῦ χωματισμοῦ του ἀλλὰ «Λύκο».

Ἄμ' ἄκουε τ' ὀνομά του

—« Λύκ.! Λύκο! Λύκο!

— ἢ Κῶ, Λύκο, κῶ!

Ὅταν τὸν μαυλοῦσαν οἱ πιστικοὶ, ἢ συχνότερα ὁ πατέρας μου, ἔτρεχε σὰν τ' ἀγέρι στὸ μαύλημα.

Ὁ «Λύκος» νικοῦσε ὅλα τὰ σκυλιὰ τοῦ κοπαδιοῦ μας, καθὼς καὶ τὰ σκυλιὰ τῶν κοπαδιῶν, ποὺ βοσκοῦσαν ὁλόγυρα στὰ σύνορα τοῦ χωριοῦ μας, κι' ὁ πατέρας μου καμάρωνε ὑπερβολικὰ γιὰ τ' ἀπόχρημά του, καὶ συχνὰ πείραζε τὴν μάννα μου καὶ τῆς ἔλεγε:

—Τὶ λὲς τώρα; Νὰ σ'ἀλείψω τὰ μοῦτρα μὲ πλόβρυζο;

Κι' ἐκείνη, χωρὶς νὰ ὑποχωρῆ καθόλου, γιατὶ κοντὰ σ' ὅλες τὲς ἀρετές, ποῦ γε ἀπάνω της ὡς γυναίκα, καὶ νοικοκυρά, εἶχε τὸ γυναικεῖο ἐλάττωμα, κι' ἴσως τὸ μόνο ἐλάττωμα, ποῦ εἶχε, νὰ μὴν ὑποχωρῆ ποτὲ, τοῦ ἀπαντοῦσε

—Πίσω ἔχει τὴν οὐρὰ τ' ἀπίδι, νοικοκύρη μου.

Ἂς περάση λίγος καιρὸς ἀκόμα καὶ γλὲ πομε.

Πέρασε ἔτσι τὸ καλοκαίρι κι' ὁ χινόπωρος, ἦρθε κι' ὁ χειμώνας, χειμώνας βαρὺς μὲ βροχὲς, μὲ χιόνια, μὲ βορειάδες καὶ μὲ παγωνιὲς. Μιὰ βραδε ὰ, κατὰ τὰ μεσάνυχτα, ἀκοῦν οἱ πιστικοὶ νὰ φωνοῦν καὶνὰ βελλάζουν μὲς στὸ μαντρὶ τὰ γίδια καὶ τὰ πρόβατα, νὰ πᾶν ὀρτὸ οἱ κύποι καὶ τὰκοσκούνια, καὶ νὰ κόβωνται τὰ σκυλιὰ στ' ἀλυχτήματα. Πετιοῦνται ἀπάνω ἀπὸ τὲς δάπτες τους, καὶ τρέχουν στὸ μανδρὶ, κρατῶντας ἄλλος δαυλὶ ἀναμμένο, ἄλλος ντουφέκι ἄλλος γεταγάνι κι' ἄλλος κλῆτσα καὶ μπαίνοον στὸ μαντρὶ. «Μπούμμμ μιὰ ντουφεκιὰ, ἀκούστηκε ἕνα φοβερὸ οὐ; λιατὸ κι' ἀμέσως ἡσύχασε τὸ κοπάδι. Τὸ σκοτάδι καὶ τ' ἀνεμόχιονο δὲν ἀφιναν νὰ φανῆ τὸ ἔργο τῆς ντουφεκιᾶς.

—Ἄηστε τώρα! (Εἶπε ὁ ἀρχιπιστικὸς) Πᾶμε στὴν καλύβα μας κι' αὔριο βλέπομε τὶ φκιάσαμαν.

Τὸ πρωί—πρωὶ μπῆκε ἕνας πιστικὸς στὸ μαντρὶ καὶ βρῆκε δεκαπέντε γιδοπρόβατα, ἄλλα σφασμένα στὸν λαιμὸ κι' ἄλλα σκισμένα στὴν κοιλιὰ καὶ τὸν «Λυκο» τοῦ πατέρα μου σκοτωμένον! Φώναξε:

—Οὐουοὺ! Οὐουοὺ! Οὐ υοὺ! τὶ κακὸ, ποῦ πάθαμαν κι' ἔτρεξαν καὶ οἱ ἄλλοι πιστικοὶ.

Τότε βλέποντας τὰ κατορθώματα τοῦ «Λύκου» ὁ ἀρχιπιστικὸς εἶπε:

—Καθένας μὲ τὸ φυσικὸ του . . .Οὔτε ὁ λύκος πιστικὸς, οὔτε ὁ σκύλος τυροκόμος! Πηγαίνετε ἕνας στ' ἀφεντικὸ νὰ τοῦ πάρετὲ τὰ σχαρήκια!

Ὅταν ἔμαθε ὁ πατέρας τὸ κατόρθωμα τοῦ «Λύκου» του κρέμασε τὸ κεφάλι κλαίοντας μέσα του τές πέντε λίρες του, καὶ τὰ δεκαπέντε γιδοπρόβατά του, χώρια τὸ γάλα καὶ τὸ ψωμὶ, ποῦ πῆγαν χαμένο...

Κι' ἡ μάννα που αὐτοῦ δὲν χάριζε κάνενὸς καρδιὰ τοῦ εἶπε μὲ χαιρεκακία:

—Ποιανοῦ χρειάζεται πλόβρυζο τώρα στὰ μοῦτρα, ἐμένα ἢ ἐσένα;

Σούλι 5 Νοεμβρίου 1922

Χ. ΧΡΙΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

ΘΥΜΑΣΑΙ;

Θυμᾶσαι; Εἶτανε βράδι κ' ἕνα ἀπόμακρο
καὶ σκοτεινὸ δρομάκι εἴχαμε πάρει.
Ἀνάμεσα ἀπ' τὰ σύνεφα ἀργοδιάβαινε.
Χλομὸ καὶ σὰ θλιμμένο, τὸ φεγγάρι.
Γυρμένος στὸ πλευρό σου κεσυμᾶ κουγες
σιωπηλὴ, καὶ μοῦσφιγγες τὸ χέρι.
Θυμᾶσαι; στὸ δρομάκι ἐκεῖνο ποὺ ἔλεγα
στὴν Εὐτυχία πὼς τάχα θλιμᾶς φέρει.
Μὰ πέρασε ὁ καιρὸς. Κιό δρόμος χάθηκε
καὶ μάταια νὰ τὸν εὕρω προσπαθοῦσα.
καὶ μοναχὰ, μὲς στᾶδυτα τῆς μνήμης μου,
μένεις Ἐσὺ, τοῦ Πόνου ἀναγελοῦσα. .

1922 Γ. ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ

ΟΙ ΟΜΟΡΦΕΣ ΝΕΚΡΕΣ

Ἀπόψε οἱ ὄμορφες νεκρὲς ξκνάρχονται μπροστά μου:

Μ' ἀναρριγμένα στὸ λαιμὸ τὰ ἡδονικὰ μαλιὰ,
Ποὺ τὰχαϊδέψκν κάποτε ἄπαλὰ τὰ δάκτυλά μου
Καὶ μὲ σφιγμένα, ἀσάλευτα τὰ χείλια τὰ στεγνὰ.

Ἀπόψε οἱ ὄμορφες νεκρὲς ξκνάρχονται μπροστά μου:

Ἔτσι ὡς τὶς εἶδα μιὰ βραδιὰ στοῦ μαρτυρίου τὴν κλίνη.
Μεσ' στὴ ζεστὴ ὡς μεθούσανε ἀρωτιάραν ἀγκαλιά μου
Ἢ σ' ἑνὰ δρόμο ἐρημικὸ, ποὺ ὅλο ἀπ' τὸ νοῦ μου σβύνει.

Ἀπόψε οἱ ὄμορφες νεκρὲς ξκνάρχονται μπροστά μου
Κ' ἔχει ἕνα ἀλλόκοτο ἄρωμα χυθεῖ στὴν κάμαρά μου.

16) 1) 1922 ΙΩΑΝ. Μ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

"ΧΕΙΜΩΝΑΣ,,

Ἔβρεξ' ἀπόψε, κ' ἔπλεξαν μὲς στὸ σκοτάδι οἱ δρόμοι,
Στον κῆπο λυώσαν οἱ ἀνθοὶ ὁλονυχτὶ στὸ κλάμα,
Τὸ παραθύρι διάβηκαν σύγκρυοι θανάτου τρόμοι
Κι' ἄρχισε μέσα μου βουβὰ νὰ παίζετ' ἕνα δράμα.

Πέρασε μιὰ σκιὰ σβυστὴ τῆς μνήμης μου τὰ βάθη
Ὑγρὴ ἀνάσα νότισε τὰ σφαλισμένα χείλη
Κι' ὅσα ὑπνωμένα στὴν καρδιὰ εἶχαν φωλιάσει πάθη
Τὰσυρε ὁ χιονοσίφουνας τρελλὸ χορὸ ἕνα δεῖλι

Δάγκωμα ὁ πόνος στὴν καρδιὰ καὶ σφίχτηκαν τὰ χέρια
Μαχνήτης τράβηξε ἡ φωτιὰ τὰ πικραμένα μάτια.
Λυσσομανοῦσαν δέρνοντας τῆς στέγη τ' ἀγριοκαίρια
Κι' ἐγὼ τοῦ καντηλιοῦ τὸ φῶς ἐχτιζ' ἀργὰ παλάτια.

Τὸ σπίτι, χάρε, τράνταξες, βορριὰς δαιμονισμένος
Καὶ μαῦρο σκέπασε πανὶ τὸν κρούσταλλο καθρέφτη

Γιὰ νὰ μὴ δοῦν τὴν ὄψη σου, καθὼς
περνᾶς κλαμένος
Ἐνῶ ψιλὸ χιονόνερο ἀθόρυβα ἐξωπέρτει

Μὲ τὸ βελόνι κέντημα καθόμουν στὸ
νυχτέρι
Κατ' ἀπ' τὸ φῶς καὶ πέταγεν ὁ νοῦς
μου πρὸς ἐσένα
Κ' ἔβλεπα πὼς ἐγύρισε γοργὰ τὸ καλο
καῖρι,
Κ' ἦρθες, λευκέμου πελαργὲ, μὲ τὰ
φτερὰ ἀνοιγμένα.

Γυμνὴ ἡ μηλιὰ τουρτούριζε στὸ κρῦο
τοῦ Γεννάρη,
Κ' εἰ βροχοστάλες ἔσταζαν διαμάντια ἀ
πὸ τὰ κλώνια
Τὰ φύλια ὡστόσο μίλαγαν κατ' ἀπὸ
τὸ φεγγάρι
Πῶς ἔφυγαν ἀγύριστα γιὰ τὰ βουνὰ τὰ
χιόνια.

Ἄγρια βογγοῦσε ἡ θάλασσα τὸν κάβο
νὰ γκρεμίση
Σκέπαζαν σύννεφα μουτὰ τὰ ἤρεμ' ἀ-
κρογιάλια
Κι' ἄρχισε μιὰ βαριὰ βροχὴ, ποὺ ἔλεες
πὼς θὰ ξεχύση
Στὴ θάλασσα ὅλα τοὐρανοῦ τ' ἀστεί-
ρευτα κανάλια.

ΑΓΓ. ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΟΣ

ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

***

Πλατειὰ ψυχάλα ἀπόψε τὰ λουλούδια μας βαραίνει
ἂν πόνος ποὺ πλακώνει τὴν ψυχή μας.
Κοίτα καλή μου, σιγανὰ τώνα πρὸς τἄλλο ὡς γέρνει
τὸ πρῶτο λὲς καὶ δίνουμε φιλί μας!

***

Τριανταφυλλένιο δειλινὸ ράντεζε στὲς κορφοῦλες
τὴ γλύκα ποὺ μοῦ χάρεζε τὸ μύρο τῶν φιλιῶ σου!
Τριανταφυλλένιο δειλινὸ, ποὺσὰ παλὲς τρεμούλες
σβύναν τὰ μάτια στὸ θαμπὸ μαγνάδι τῶν ματιῶν σου.

Καὶ χάθηκε τὸ δειλινὸ κ' ἡ νύχτα ἀργὰ πλακώνει.
Σὰν φαναράκια σὲ γεωρτὴ φωτίζουνε τὰ στέρια
κ' ἕνα σκοτάδι ἀλλόμονον ἀρχίζει καὶ σὲ ζώνει
ἐνῶ τὰ μάτια σου φωτᾶν—γιατὶς— σὰ νεκροκέρια!

Χτς ΑΝΤΡΕΑΣ ΛΟΥΙΖΟΣ

Ο ΚΗΠΟΣ ΜΕ ΤΑ ΗΛΙΟΤΡΟΠΙΑ

Τῶν φωτερῶν ὡρῶν τ' ἄλαλο τραγούδι,
τό παθιτηκό τραγούδι
σβύστηκεν ἀφανίστηκεν.
Ὡραῖα σώματα γινῆκαν ὄγκοι,
ὡραῖες ξανθὲς κόμες σκουράναν,
ὡραῖα σώματα σκοτινιάσαν,
καὶ τῶν ματιῶν τό ἴλαρό, τό καθαρό
τό χρῶμα ἐβάθυ ε.
Καὶ γύρω ἡ πολιτειὰ νεκρὴ. Καὶ πάνω
της ὡσὰν ψυχὴ,
τὰ ὀνείρατα τῶν βραδινῶν περπατητῶν.
Κι' ὅμως στὴ νύχτα, μελαχροινὴ βασίλισσα,
—Πόσες φορὲς, τέτοιες βραδυὲς σὲ φίλησα—
κι' ὅμως,
ὡσὰν σελήνη, λαμπρὴ, σελήνη στήμνή
μη μου ἀναδίνει
ὁ ρόδινός σου, ὁ μεταξινός σου ὤμος.

1923. Β. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΤΗΣ

«Ο ΕΓΩΙΣΤΗΣ ΓΙΓΑΝΤΑΣ»

ΟΣΚΑΡ ΟΥΑΪΛΔ

Κάθε ἀπόγεμα γυρίζοντας ἀπὸ τὸ σχολειὸ τὰ παιδάκια συνείθιζαν νὰ παίζουν στὸν κῆπο τοῦ Γίγαντα.

Εἶταν ἕνας μεγάλος ὄμορφος κῆπος μὲ μαλακὴ πράσινη χλόη. Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, μέσα στὰ χόρτα, ὕψωναν τὰ κεφαλάκιατους ὄμορφα λουλούδια σὰν ἄστρα, καὶ δώδεκα ροδακινιὲς, στολισμένες μὲ ντελικάτα ὀζ μαργαριταρένια λουλούδια τὴν ἄνοιξη καὶ πλούσιους καρποὺς τὸ χινόπωρο. — Τὰ πουλιὰ καθισμένα στὰ κλαδιὰ, τραγουδοῦσαν τόσο γλυκὰ ὥστε τὰ παιδιὰ σταματοῦσαν τὰ παιγνίδια τους γιὰ νὰτ' ἀκοῦνε.

«Τὶ εὐτυχισμένα ποῦ εἴμαστε ἐδῶ!» ἔλεγαν.

Ἀλλὰ μιὰ μέρα ὁ Γίγαντας γύρισε πάλε. Ἤχε πάει στὸ φίλο του Δράκο καὶ κάθησε ἐκεῖ ἑφτὰ χρόνια. Ἀφοῦ τὰ ἑφτὰ χρόνια πέρασαν καὶ εἶπε ὅλα ὅσα εἶχε νὰ πῆ, ἀποφάσισε νὰ γυρίση στὸ κάστρο του. Ὅτ αν ἔρταστε βρῆκε τὰ παιδιὰ νὰ παίζουν στὸν κῆπο.

«Τί ζητᾶτε δῶ;» βρυχήθηκε, μὲ φωνὴ τόσο τραχειὰ ποὺ τὰ παιδιὰ ἔφυγαν τρέχοντας.

«Ὁ κῆπος εἶναι δικός μου» εἶπε ὁ Γίγαντας. Ὅλοι τὸ ξέρουν αὐτό. Καὶ δὲ θὰ ἐπιτρέψω σὲ κανέναν νἄρχεται νὰ παίζη» Ἔχτισε ὁλοτρίγυρα ἕναν ψηλὸ τοῖχο καὶ κάρρωσε μιὰ πινακίδα.

> Ὅποιος θὰ περάση
> θὰ τιμωρηθῆ

Εἶταν ὑπερβολικὰ ἐγωϊστής.

Τὰ καϋμένα τὰ παιδιὰ, δὲν εἶχαν πιὰ ποῦ νὰ παίζουν. Δοκιμάσαν νὰ παίζουν στὸ δρόμο. Ἀλλὰ ὁ δρόμος ὁ γεμᾶτος σκόνη καὶ σκληρὲς πέτρες δὲν τοὺς ἄρεσε. Ἔφερναν βόλτες γύρω ἀπ' τὸν ψηλὸ τοῖχο καὶ μιλοῦσαν για τὸ περβολι ἀπὸ μέσα. «Τὶ εὐτυχισμένα ποὺ εἴμαστε ἐκεῖ!» ἔλεγαν.

Ἔπειτα ἦρθε ἡ Ἄνοιξη. Σ' ὅλη τὴχώρα γύρισαν τὰ λουλούδια καὶ τὰ πουλιὰ Μόνο στὸν κῆπο τοῦ Γίγαντα βασίλευε κόμα χειμῶνας. Τὰ πουλιὰ δὲν ἤθελαν νὰ κελαδίσουν, ἀφοῦ δὲν εἶταν παιδιὰ, καὶτὰ δέντρα ξεχνοῦσαν ν' ἀνθίσουν. Μιὰ μέρά ἕνα ὡραῖο λουλούδισήκωσετὸκεφαλάκιτοα πάνω ἀπὸ τὴ χλόη. Ἀλλὰ ὅταν εἶδε τὴν πινακίδα τόσο λυπήθηκε ποὺ ἔγυρε πάλιν στὸ χῶμα κι' ἀποκοιμήθηκε.

Οἱ μόνοι ποὺ εὐχαριστιόταν ἐκεῖ εἶταν ἡ Παγωνιὰ καὶ τὸΧιόνι. «Ἡ Ἄνοιξη ξέχασε αὐτὸ τὸν κῆπο» εἶπαν» καὶθὰ μείνουμε δῶ ὅλον τὸ χρόνο» Τὸ χιόνι σκέπαζε τὶς χλόες μὲ τὸ βαρὺ λευκὸ πανωφόριτου κι' ἡ Πάχνη ζωγράφιζε τὰ δέντρα ἀσημένια. Ὕστερα προσκάλεσαν καὶ τὸ Βοριά. Ἦρθε τιλυγμένος σὲ γοῦνες καὶ φυσοῦσε ὅλη τὴν ἡμέρα στὸν κῆπο γκρεμίζοντας τὶς καμινάδες.

«Ἐδῶ εἶναι θαυμάσιος τόπος, ἔλεγε, πρέπει νὰ προσκαλέσουμε καὶ τὸ Χαλάζι» Ἦλρε καὶ κεῖνο καὶ καθεμέρα ἐπί τρεῖς ὧρες, ἔδερνε τὶς στέγες τοῦ κάστρου ὡσότου πολλὲς ἀπὸ τις πλάκες ἔσπασαν. Ἔπειτα ἔτρεχε δῶθε—κεῖθε στὸν κῆπο ὅσο γληγορώτερα μποροῦσε Φοροῦσε σταχτιὰ κι' ἡ ἀναπνοή του ἤτανε πάγος.

«Δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω» γιατί ἀργεῖ τόσο νἄρθη ἡ Ἄνοιξη» ἔλεγε ὁ Ἐγωϊστὴς Γίγαντας, ὅπως καθόταν στὸ παράθυρο καὶ κοίταζε τὸ λευκὸ παγωμένο περιβόλι του. «Ἐλπίζω νἀλλάξη ὁ καιρὸς»

Ἡ ἄνοιξη ὅμως δὲν ἦρθε καθόλου, οὔτε τὸ καλοκαῖρι. Τὸ χινόπωρο στόλισεμὲ χρυσαφένιους καρποὺς κάθε περιβόλι καὶ μόνο στοῦ Γίγαντα δὲν ἔδωσε τίποτα.

«Εἶναι τόρα ἐγωϊστὴς!» εἶπε. Καὶ ὁ χειμῶνας πάντα βασιλεύει κεῖ, κι' ὁ Βοριὰς καὶ τὸ χαλάζι καὶ τό χιόνι κι' ἡ Πά

χνη χόρευαν ἀνάμερα στά δέντρα.

Ἕνα πρωΐ, καθώς ξυπνοῦσε στό κρεβ-βάτι του ὁ Γίγαντας, ἄκουσε μιά γλυκειά μουσική. Τόσο μελωδικά τοῦ ἦρθε στ' αὐ-τί ποὺ σκέφτηκε ὅτι σίμουσικοί τοῦ βασι-λιᾶ θά περνοῦσαν ἀπ' ἔξω. — Πραγματι-κά, μόνο ἕνας μικρός σπίνος εἶχε καθίσει στό παράθυρό του ἀλλά τόσος εἶταν ὁ καιρός ποὺ εἶχε ν' ἀκούσῃ κελάδημα ὥστε τοῦ φάνηκε σάν καί ὡραιότερη τοῦ κόσμου μουσική.

Τό χαλάζι ἔπαψε νά χορεύῃ πάνω ἀπό τό κεφάλι του κι' ὁ Βοριάς σταμάτησε τό οὔρλιασμα. Μιά γλυκειά μυρουδιά ἔμπαι-νε ἀπό τάνοιχτό παραθυράκι. «Θ ρῶπὼς ἐπί τέλους ἦρθε ἡ ἄνοιξη» εἶπε ὁ Γίγαντας πηδώντας ἀπό τό κρεββάτι του, κοίταξε ἔξω.

Ἕνα θαυμάσιο θέαμα τόν περίμενε. Ἀπό μιά μικρή τρύπα τοῦ τοίχου τά ζῶα διά εἶχαν μπεῖ μέσα καί καθόταν στούς κλώνους τῶν δέντρων σέ κάθε δέντρο κι' ἀπόνα παιδάκι. Καί τά δέντρα εἶταν τό-σο χαρούμενα, πού οἱ μικροί τους φίλοι ξα-ναγύρισαν ὥστε σκεπάστηκαν ὅλα μέ λου-λούδια καί κινοῦσαν ἀνάλαφρα τά χέρια τους πάνω ἀπό τά κεφάλια τῶν παιδιῶν. Τά πουλάκια πετοῦσαν ἐδῶ κ' ἐκεῖ χαιρε-τίζοντας εὔθυμα καί τά λουλούδια κοιτοῦ-σαν μέσα ἀπό τήν πράσινη χλόη καί γε-λοῦσαν. Μιά χαριτωμένη εἰκόνα!

Μόνο μιά γωνιά τοῦ κήπου ἔμενε ἀκό-μη χιονισμένη. Ἡ μεγαλύτερη ἀπ' ὅλες. Καί σ' αὐτή στεκόταν ἕνα μικρό ἀγοράκι. Τόσο μικρό πού δέν μποροῦσε νά φτάσῃ τά κλαδιά τοῦ δέντρου καί περπατοῦσε γύρω του κλαίοντας. Τό δέντρο εἶταν ἀκό-μα σκεπασμένο μέ πάχνη καί χιόνι κι' ὁ βοριάς ἐσύριζε πάνω του. «Ἀνέβα, μι-κρούλη μου» εἶπε τό δέντρο καί χαμήλω-σε τά κλαδιά του ὅσο μποροῦσε. Ἀλ-λά τό ἀγοράκι εἶταν παραπολύ μικρό.

Ἡ καρδιά τοῦ γίγαντα ἔλυωσε ὅπως τό εἶδε «Ὤ, τί ἐγωϊστής πού ἤμουν» εἶ-πε, «τώρα καταλαβαίνω γιατί ἡ ἄνοιξη δέν ἦρθε ὧδε. Θά νεβάσω αὐτόν τόν μικρούλη στήν κορφή τοῦ δέντρου, κι' ὕστερα θά γκρεμίσω τόν τοῖχο. Κι' ὁ κῆπος μου θά γίνῃ ὁ κῆπος τῶν παιδιῶν γιά πάντα» — Αὐπόταν ἀλήθινά γιά ὅ,τι εἶχε κάμει. Κα-τέβηκε τίς σκάλες κι' ἄνοιξε σιγά τήν ἐ-ξώθυρα. Ἀλλά σάν τόν εἶδαν τά παιδιά τόσο φοβήθηκαν πού ἔφυγαν τρέχοντες κι' ὁ χειμώνας ἐγύρισε πάλι. Μονο τό μικρό ἀγοράκι δέν ἔφυγε. Τά μάτια του ἦταν τόσο πνιγμένα στά δάκρια πού δέν εἶδε τί Γίγαντα Κι' ὁ Γίγαντας πλησίασε πίσω του, τό σήκωσσε μαλακά στά χέρια του καί τόβαλε πάνω στό δέντρο. Καί τό δέν-τρο ἄνθισε εὐθύς καί τά πουλιά ἦρθαν κα' τραγούδησαν καί τό μικρό ἀγοράκι ἄπλω-σε τά χεράκια του τά πέρασε γύρω στό λαιμό τοῦ Γίγαντα καί τόν φίλησε. Τάλ-λα παιδιά, ὅταν εἶδαν πώς ὁ Γίγαντας ξε-θύμωσε πιά γύρισαν τρέχοντας καί μαζί τους ἡ ἄνοιξη. «Εἶναι δικός σας τώρα ὁ κῆπος, μικρά μου» τούς εἶπε, καί μ' ἕνα ξυνάρι γκρέμισε κάτω τόν τοῖχο.

Κι' ὅταν ὁ κόσμος κατέβαινε τό μεση μέρι στήν ἀγορά ἔβλεπε πάντα τό Γίγαν-τα νά παίζῃ μέ τά παιδιά στό ὡμορφότε-ρο κῆπο τοῦ κόσμου.

Ὅλη τήν ἡμέρα ἐπαίζαν μαζί του καί τό βράδι τόν ἀποχαιρετοῦσαν.

«Ἀλλά ποῦ εἶναι ὁ μικρός σας σύντρο-φος,» ρωτοῦσε, «τό παιδάκι πού εἶχα ἀ-νεβάσει στό δέντρο. Ὁ γίγαντας τ' ἀγα-ποῦσε περισσότερο ἀπ' ὅλα, γιατί τόν εἶ-χε φιλήσει. «Δέν ξέρουμε» ἀπαντοῦσαν τά παιδιά. «ἔχει φύγει» —«Πρέπει νά τοῦ πῆτε νά μή φοβᾶται καί νάρθῃ αὔρι-ον ἔλεγε ὁ γίγαντας. Ἀλλά τά παιδιά ἀ-παντοῦσαν ὅτι δέν ἤξεραν ποῦ ἔζοῦσε ἤ οὔτε τόν εἶχαν ἰδεῖ ποτέ πρίν, Κι' ὁ Γίγαν-τας λυπόταν πολύ.

Κάθε ἀπογευμα, μετά τό σχολεῖο τά παιδιά ἐρχόταν νά παίζουν μαζί του. Ἀλ-λά τό ἀγοράκι ποῦ ἀγαποῦσε δέν ξανάρ-θε. Ὁ Γίγαντας ἦταν καλός μέ ὅλα τά παιδιά, ὅμως πονοῦσε πολύ τόν πρῶτο μι-κρό του φίλο καί συχνά μιλοῦσε γι' αὐτόν «Πόσο ἤθελα νά τόν δῶ» ἔλεγε!

Τά χρόνια περνοῦσαν κι' ὁ Γίγαντας γέ-ραζε. Δέν μποροῦσε νά παίζῃ τώρα πιά.

Κάθόταν σέ μιά μεγάλη πολυθρόνα καί κοίταζε τά παιγνίδια τῶν παιδιῶν. Θαύ-μαζε τό περιβολι του κ' ἔλεγε «Ἔχω πολ-λά ὡραῖα λουλούδια τά ὡραιότερα λουλού-δια ὅμως εἶναι τά παιδιά.»

Ἕνα χειμωνιάτικο πρωΐνό ὅπως στε-κόταν ὁ Γίγαντας κοίταζε ἔξω. Δέ μισοῦ-σε τώρα πιά τό χειμώνα, γιατί ἤξερε πώς ἦταν ὁ ὕπνος τῆς ἄνοιξης καί πῶς τάνθη κοιμόταν. Ξαφνικά ἔτριψε τά μάτια του μ' ἀπορία. Μά βέβαια, εἶτανε θαῦμα. Στήν πιό πλατιά γωνία τοῦ κήπου εἶχε ἀνθίσει ἕνα δέντρο. Οἱ κλῶνοι του ἦταν χρυσοί κι' οἱ καρποί ἀσημένιοι κρεμόταν ὡς κά-τω. Καί στή ρίζα του, ὄρθιο τό ἀγοράκι ποῦ εἶχε ἀγαπήσει. — Τρέχοντας κατέβη-κε τίς σκάλες ὁ Γίγαντας καί βγῆκε στόν κῆπο. Γρήγορα ἔρτασε στό παιδάκι, ἀλ-λά ὅταν πλησίασε ἀκόμη τό πρόσωπό του συννέφιασε.

«Ποιός ἐτόλμησε νά σέ πληγώσῃ;» εἶπε. Γιατί στή παλάμη τοῦ παιδιοῦ φαί-νονταν τά ἴχνη δυό καρφιῶν κι' ἄλλα δυό ἴχνη καρφιῶν εἶχαν πληγώσει τά πόδια

«Ποιός ἐτόλμησε νά σέ καρφώσῃ;» φώ-ναξε ὁ Γίγαντας πές μου, καί θά τόν πε-ράσω μέ τό σπαθί μου στά δύο». «Ὄχι» εἶπε τό παιδί «εἶναι οἱ πληγές τῆς ἀγά-πης».

«Ποιός εἶσαι;» ρώτησε ὁ Γίγαντας κ' ἕνας παράξενος φόβος τον ἔκαμε νά γονατί-σει μπροστά του.

Τό παιδάκι χαμογέλασε κ' εἶπε «Μέ ἄ-ρισες μιά φορά νά παίξω στό περιβολι σου σήμερα θά σέ πάρω κ' ἐγώ στό δικό μου τό περιβολι στόν παράδεισο».

Ὅταν ἐκεῖνο τ' ἀπόγευμα τά παιδιά πῆγαν νά παίξουν στόν κῆπο βρῆκαν τό γί-γαντα νεκρό κάτω ἀπό ἕνα λευκό ὁλάνθι-στο δέντρο.

(Μετάφρασης Κ.Γ.)

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΑΔΕΛΦΩΝ Χ. ΓΟΡΓΟΡΙΝΗ

ΕΝ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΩ

ΕΒΡΑΙΟΙ ΠΟΗΤΕΣ

Συντριμμένος ἀπ' τή μεγάλη του ἐθνι-κή συφορά, ἀπελπισμένος ἀπ' τίς ἀνεπάν-τεχες φρίκες τῆς αἰχμαλωσίας, ὁ Ἰουδαῖ-ος δέ θέλησε νά τραγουδήσει στίς ὄχθες τῆς Βαβυλῶνος: «Πῶς νά ψάλλουμε τόν Ὕμνο τοῦ Ἀδονάϊ σέ ξένη γῆ!» — Ὥστ τόσο τίποτε τόσο φευγαλαῖο, ὅσο μιά βα-θειά θλίψη.

Μοιάζει μέ μιά ραγδαῖα θύελλα πού ξεσπάει σέ μερικά λεπτά κι' ὕστερα, ἔτσι ἀπότομα κοιτάζει γιά ν' ἀφίσει πίσω της ὄχι βέβαια ἕναν οὐ ανό τελείως ἄθριο μά ὁλόγυρα στεφανωμένον μέ βαθειά συννε-φα πού τά χρυτώνει τοῦ Ἡλιοῦ τό χάϊδε-μα. Αὐτό ἴσια ἴσια ἔπαθε καί τοῦ Ἑβραί-ου ἡ ψυχή. Μόλις ἀνάρρωσεν ἀπ' τή βα-ρειά θύελλα τῆς Βαβυλονείου, κ' ὑστερό-τερα τῆς Ρωμαϊκῆς αἰχμαλωσίας, δέ θέ-λησε ν' ἀφήσει γιά πάντα τή λύρα κρεμα-σμένη μεσ' τίς ἰτιές τῆς Βαβυλῶνος. Μεσ' τήν ἀτέλειωτη καί ἐξαντλητική πο-ρεία του, ὁ παραπλανεμένος Ἰουδαῖος, ἄρ-χισε νά κρούει τίς χορδές της καί νά ψάλ-λει τό μισοσυννεφιασμένο θόλο τῆς ψυχῆς του πού τονέ χρύσωνε ὁ Ἥλιος τῆς Ἐλ-πίδας. Τί κιᾶν ἡ γλῶσσα του τραγουδιοῦ του δέν εἶταν καί πολύ γνώριμη στούς ξέ-νους; αὐτός γιά τήν ψυχή του τραγουδοῦ-σε! . .

Τό ἐλπιδοφόρο αὐτό τραγούδι τόψαλλε πολύ γλυκά καί νοσταλγικά ὁ Ἰεουδά Ἀ-λεβῆ, ραββῖνες—φιλόσοφος, πού γεννήθη-κε στήν Καστήλια τῆς Ἱσπανίας κατά τό 1086 καί πέθανε στήν Παλαιστίνη—ἄγ-νωστον ἀκριβῶς πότε, πιθανόν κατά τό 1146,— Μπορεῖ νά εἰπωθεῖ δίχως καμι-ά ὑπερβολή πῶς δέ βρέθηκην ἴσαμε σή-μερα ἑβραῖος ποιητής πού νάκρουσε μέ πε-ριστότερη δεξιότητα καί πάθος τίς χορδές τῆς ἐθνικῆς λύρας. Ποιός ἑβραῖος δέ δα-κρίζει, ποιός δέ νοιώθει ν' ἀναζοῦν μέσα του οἱ ναρκωμένες ἐλπίδες μπρός στό ἄκου-

σμα τῶν «Σιωνίδων» του; εἶνε θρῆνοιγραμμένοι μὲ μιὰ θαματουργικὴ λεκτικὴν εὐλυγισιὰ, κι' ἕνα λυρισμὸ βγαλμένο ἀπ' τῆς ψυχῆς τὰ τρίσβαθα,—πάνω στὶς δυστυχιὲς τῆς Ζιῶν.

Εἴταν ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη, μεσ' ἀπ' τὴ λαμπρὴν ἄνθηση τῶν ἑβραϊκῶν γραμμάτων, κατὰ τὸ Μεσαιῶνα στὴν ἀραβικὴν Ἱσπανία, νὰ βγῆ κι' ὁ ἀετὸς ποὺ μὲ τὸ ἐπιδέξιο κινόρ του, νὰ θρονιαστεῖ πρῶτος στὴν κορφὴ του Ἑβρέϊκου Παρνασσοῦ.

Κ' λέγω ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη γιατὶ εἶνε αὐτος ποὺ στὶς γεννιὲς ποὺ ἐπακολουθήσανε, ἀποτέλεσε—μὲ τὸ φιλοσοφικὸ—θρησκευτικὸ καὶ πρὸ πάντωνε ποιητικὸ του ἔργο τὸψυχικὸ καταφύγιο τῶν καταδυνα τευμένων Ἰουδαίων.

Ὅταν οἱ φλόγες τῶν «πυρῶν»

ὑψωνόντουσαν ἀπειλητικὲς, ὅταν οἱ διάφοροι τορκεμάντ στὶς διάφορες ἐποχὲς ἔτριζαν ἀπὸ λύσσα κι' ἀπὸ μιὰ χτηνώδικηνεκδίκηση τὰ δόντια τουςμπρὸς στὸν ἀδύνατο κι' ἐξασθενημένο πυιὰ«λαὸ τοῦ Κυριὸς» ὁ ἑβραῖος μ' ἕνα δάκρυ ποὺ ἔχυνε διαβάζοντας τὶς «Σιωνίδες» καὶ μ' ἕνα χαμόγελο ποὺ θὰ ζωγραφίζόταν στὰ χείλη του μπρὸς στὴν εἰκόνα τοῦ Μέλλοντος ποὺ μὲ τόσο ζωηρὰ χρώματα τοῦ παρουσίαζε στὴ φαντασιὰ του ὁ Ποιητὴς ἔνοιωσε τὴ δείλια μέσα του νὰ ξεψυχάει καὶ τὸ θάρος καὶ τὴν ἐλπίδα ν' ἀντρειεύονται.—Διότι ὁποδήποτε ἐπιπόλαιη καὶ παιδιάστικη ποὺ μπορεῖ νὰ φανεῖ στὸ νεώτερο Μεσσιανισμοῦ ἡ στοχαστὴ ἡ ἰδέα τοῦ Μεσσιανωμοῦ, δὲν πρέπει νὰ ξεχνάει ὅτι ταυτὴ ν' ἀκριβῶς χρωστιέται ἡ σημερινὴ ὕπαρξη τῆς ἑβραϊκῆς Φυλῆς, . .

Θὰ προσπαθήσω προσεχῶς νὰ δώσωμιὰ ἰδέα τῆς ἐθνικῆς λύρας τοῦ Ἰούδα Ἀλεβὴ μεταφράζοντας τίποτε ἀπὸ τὶς Σκιωνῖδες του.

Τώρα ὅμως θάθελα νὰ ἐριστήσω τὴν προσοχὴ τοῦ Ἕλληνα κοινοῦ πάνω σὲ μιὰν ἄποψη τῆς Μούσας τοῦ Ἀλεβὴ κάπως ἀγνωστη καὶ στοὺς ἑβραίους ἀκόμα.

Εἶνε τὸ ἔργο του ὅπου ψάλλει τὴν Ἀγάπη.

Ἴσως ἀπὸ προκατάληψηἀπέναντι κάθε ἀνόσιας, μὴ θρησκευτικῆς ἐκδήλωσης στὴν Ἑβραϊκὴ Ποίηση δὲν ἐδώθηκεν ἡ ἀπαιτούμενη προσοχὴ ἀπ' τοὺς ἑβραίους κριτικοὺς τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀλεβὴ στὸ μέρος αὐτὸ τοῦ ἔργου του.

Μήπως σὲ μιὰ τέτοια προκατάληψη τῆς Ἰουδαϊκῆς Συναγωγῆς καὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἐκλησιὰς δὲν ὀφείλεται καὶ ἡ μεγάλη ψευταπάτη ὅτι τὸ περίλαμπρον «Ἆσμα Ἀσμάτων» τῆς Βίβλου εἶνε τραγοῦδι συμβολικὸ—θρησκευτικὸ (!);

Εἶμαι σὲ θέση νὰ βεβαιώσω, ἔχοντας ὑπ' ὄψη μου τὰ δεδόμενα τῆς νεοτέρας βιβλικῆς κριτικῆς ὅτι μιὰ τέτοια ἀντίληψη εἶνε τέλεια λανθασμένη. Τὸ «Ἆσμα ἀσμάτων» εἶνε τραγοῦδι ἐρωτικὸ κιὼς τέτοιο γράφτηκε. . .

Ἔργο ἀφτοῦ τοῦ εἴδους εἶνε καὶ τὰ τραγούδιατῆς Ἀγάπηςτοῦ Ἰεουδᾶ Ἀλεβὴ!

Τὸ κάπως ἀνατολίτικο βάθος τοῦ στόχου, κ' ἡ ἐν γένει ἔκφραση, δείχνει μεγάλη συγγένεια μὲ τὸ βιβλικὸ ὕφος. Μόνο τὰ μέτρα κι' ἡ ἐν γένει φόρμα φανερώνουν ξένη ἐπίδραση. Κι' ὅταν σκεφτοῦμεν ὅτι ὁ ποιητὴς σπούδασε φιλοσοφία κι' ἄνθιζε σέ χώρα ἀραβικὴ καὶ σαραβικὸ περιβάλλο, δὲ ὑ' ἀμφιβάλλουμεν ὅτι ἡ ἐπίδραση αὐτὴ εἶνε ἐπίσης ἀραβικὴ. Κιάς μὴ τὴ νομίσουμεν ἄσχετη πρὸς τὴν οὐσία τῆς ποιήσής του, τὴ σχέση τῆς μὲ τὰ μέτρα.

Ὁ μετρημένος στίχος—πάνω σαύστηρότατα καλούπιαμετρικῆς—κι' ἡ ἴδια, σωνήθως, ἐπαναλαμβανόμενή ρίμα σ' ὅλοτὸ κοίημα δίνεικάποια γ' υιὰν αἰσθητικὴν ἐντύπωσητῶνσυγχρόνων τοῦποιητὴκαὶ ἴσως κάποιαἐντύπωσημονοτονίας σταφ ἀ τῶν νεοτέρων.

Ὡστόσο, ἐκεῖ ποὺ ὁ ποιητὴς δείχνεταιμὲ τὴ δικιὰ του πρωτοτυπια, εἶνε ἡ βαθειὰ κιἀλίγιστη αἰσιοδοξία του πρὸς νὸ Μέλλον— ἀπορεια τῆς θρησκευτικο—φιλοσοφικῆς του θεωρίας, ὡς κι' ἡ λεπτὴ εἰρωνεία ποὺ κάπου κάπου σταλάζει σὰ δροσερὲς σταγῶνες μεσ' ἀπτὴν ἄκρια τῶν στροφῶν του.

Ὅσον ἡ διάθεση του εἶνε πικρόχολη

στὶς «Σιωνῖδες» τόσο στοὺς ἐρωτικοὺς ἐπιθολάμους δείχνεται γιομᾶτος εὐρωστεία κι' ὑγειὰ, λεπτότητα καὶ εἰρωνεία. Τὸ ἐρωτικὸ ττυ αἴσθημα γερὸ, λεβέντικο, φλογερρὸ σᾶ μιὰ κόκκινα παπαροῦτε ποὺ ἀναδεύει μέσα σὲ λιόλουστο χωράφι. Ἴσως τοῦτα ἐδῶ τὸ ἔργα του ὁ Ποιητὴςνὰν τἄγραφεν ὄντας ἀκόμη νιός, γιομᾶτος ὄρεξη «νὰ περιφέρη στοὺς κήπους τῆς Ἀγάπη» Ἀργότερα δὲ σὰν προχώρησεστὴ ἡλικία, θἄγραφε τὶς ἐθνικὲς του «Σιωνῖδες», Σιών. μάλιστα θέλησε νὰ πραγματοποιήτει τὸν πόθο του καὶ τράβηξε γιὰ τὴν Ἱερουσαλήμ, σὰν προσκυνητὴς, παρ' ὅλους τοὺς χλευασμοὺς τῶν δικῶν του καὶ τῶν φίλων του. Τὸ τέλος τοῦ ποιητὴ παραμένει ἴσαμε σήμερα ἄγνωστο. Σύμφωνα μὲ κάποιο θρῦλο, ὁ ποιητὴς, τὴ στιγμὴ ποῦ γονατισμένος μπρὸς στὴν ἱερὴ πολη ἀπάγγειλε κάποιο ἐλεγεετο, βρῆκε τὸ θάνατο κάτω ἀπὸ τἄλλογο ἑνὸς ἄραβα.

Ὅλα του τὰ ἔργα τὰ ποιητικὰ δηλ. ἐθνικα ἐλεγεῖα, ἐκκλησιαστικοὶ ὕμνοι ἐπιθανάτιοι θρῆνοι κι' ἐρωτικὰ τραγούδια βγῆκαν σὲ βιβλίο μόλιος τόν τελευταῖον αἰῶνα.

ΙΟΥΛΙΟΣ ΣΥΝΓΟΥΛΙΕΡΟΣ

ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Α. ΣΩΧΟΥ

ΝΕΑ ΓΑΛΛΙΚΑ. Ἔργα ἐδῶ καὶ λίγους ἀκόμα μῆνες ἔμπαινε κανεὶς μέσα στὸ Ἡρῶο, κι' ἔβλεπε λίγα μὰ τόσο ὡραῖα κι' ἁρμονικὰ ἀγάλματα, ἀντριάντες, στῆλες. Σὴ μερα κάτι δυσαρμονικὸ, κάτι, ποὺ κάνει ὄχι καλὴ ἐντύπωση, πέφτει ἄξαφνα στὰ μάτια τοῦ ξένου ἐπισκέπτη. Εἶναι ἡ ἀναμνηστικὴ στήλη τοῦ Ἡρωϊκοῦ Ἰωτὴρ Ρογῶν. Εἶπανε γιατὶ, γράψανε, πανέψανε, μὰ ἡ ἀλήθεια δὲν ἔχειεἰπωθῆμὲ τὸ χαρτὶ μόνομὲ τὴ λεύτερηκαὶ χωρὶς παρὰ πρόληψη γνώμη τοῦ λαοῦ.

Κι' ἐμεῖς λεύτεροι κοντὰ στὶς ἀτομικὲς μας ἰδέες δὲ διστάζουμε νὰ τὴν εἰποῦμε: Ὁ καλλιτέχνης ποὺ ἔκαμε τὴ στήλη αὐτὴ, δὲ θὰ τολμοῦσε νὰ τὴν παρουσιάση σ' ἄλλο κοινὸ ἢ σέ μιὰν ἄλλη χώρα. Στὲς διαμαρτυρίες τῶν λίγων, βρέθηκαν ἄλλοι ποὺ εἶπανε «ὁ καλλιτέχνης εἶχεραι ποὺ τὸ ἔκαμε ἔτσι», μὰ ἡ λογικὴ καὶ ἡ Τέχνη ἀπαντάει: «Ὄχι, δὲν εἶχεραι».

Ἤμαστε μπροστὰ στὴ στήλη. Ἕνας ὄγκος μαῦρος πέφτει ἄξαφνα στὰ μάτια μας. Εἶναι τρομερὰ κοντός. Ἕνα βάθρο ἄκομψο, ἐλεεινὸ, πρόστυχο. Ποιότης τοῦ μαρμάρου πολὺ κακή. Λίγο ἀπάνω μιὰ κεφαλὴ ἑνὸς παπᾶ γλυμένη μὲ ἄγρες γραμμὲς. Δὲ θὰ εἴταν καλύτερο γιὰ τὸν καλλιτέχνη νὰ παραστήση μιὰ σκηνὴ ἀπὸ τὸ ἡρωϊκὸ δράμα ποὺ πλέκεται γύρω τους;

Τὰ ἀπὸ πίσω του δενδράκια τὸ σκεπάζουν. Φαντασθῆτε νὰ γίνουν μεγάλα. Τότε βέβαια θὰ παίρνει τοὺς ἐπισκέπτες ἕναν—ἕναν ὁ ἐπιστάτης τοῦ κήπου:

—Κάμε ἀριστερὰ, χῶσε τὸ κεφάλι σου μέσα, ψηλάφησε καὶ θὰ βρῆς τὸ θαυμάσιο ἔργο.

Χύθηκε ἀρκετὴ δημοσιογραφικὴ μελάνη ξοδεύτηκε τόσος δημοσιογραφικὸς στόμφος, γιὰ νὰ πείσουν τὸ λαὸ, πὼς ἡ στήλη εἶναι ὑπέροχη κ. λ. π. καὶ ἀναγγέλλουν μάλιστα τ' ἀποκαλυπτήρια τῆς προτομῆς τοῦ Χ. Τρικούπη. Ἐκφράζουμε τὴ γνώμη μας: νὰμὴ γίνουν Νὰ τὸξεσκεπάση ἐκεῖ ἕναςπρόχειρα καὶ τελείωσε. Τί νὰ σᾶς πῶ? Φοβᾶμε μήπως βρεθῆ κανένας τολμηρὸς καὶ μᾶς . . .

Β. Γ. ΝΤΟΛΜΑΣ

Η ΒΙΓΛΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ

Συνδρομὴ γιὰ ἕνα χρόνο Δραχ. **25**
» » Ἕξη μῆνες » **12.50**
» Ἐξωτερικοῦ Φρ. Χρ. **20**

Γράμματα, ἐπιταγὲς κ.λ.π. στέλνονται: Περιοδικὸ «ΒΙΓΛΑ» Μεσολόγγι.—

Ὅσοι δὲν ἐπιστρέψουν τὸ πρῶτο φύλλο θεωροῦνται συντρομητὲς καὶ παρακαλοῦνται ν' ἀποστείλουν τὸ ἀντίτιμο τῆς συνδρομῆς' τους.—

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἄπειρες εὐχαριστίες σ' ὅσους εἶχαν τὴν καλωσύνη νὰ συντρέξουν ὁποσδήποτν τὴ «ΒΙΓΛΑ»—

κ. ΑΓΓ. ΣΙΚΕΛ Γράψαμε Εὐχαριστοῦμε θερμότατα.— κ. Ι. ΛΙΑΝ. τὸ ἕνα θὰ δημοσιευτῆ. Χίλια εὐχαριστῶ γιὰ τὰ ἐνθουσιώδη λόγια κι' εὐχές σας. Περιμένουμε ὑποστήριξη σας ὡς διανοουμένου.— κ Γ. ΚΟΥΖ. τὸ «πλοῖο» χωρὶς πνοή, γενικὰ κακογραμμένο. Ἡ μετάφραση καλούτσικη.— κ. ΑΝΤΡ. Λ. τὰ τραγούδια σας καλὰ. Ἀπὸ σᾶς ὅμως θὰ θέλαμε καὶ καλύτερα.— κ. Κ. ΚΩΣΤΑΒ Περιμένουμε καλλίτερα.— ΣΤ. ΜΑΓΚΛ. Ἔχεις ἀρκετὴ ποιητικὴ πνοή, χρειάζεσαι ὅμως μελέτη καὶ δουλειὰ Γράφε, σκίζε καὶ μὴ βιάζεσαι νὰ δημοσιέψῃς.— κ. Β. Δ, Μὴ σὲ ξιπάζουνε τὰ τέτοια, ὁ κ. διευθυντὴς τῆς «Ἐθνικῆς Ἰδέας» δὲν ξαίρει, φαίνεται, τὸν προορισμὸ του καὶ πῶς ἀναλαβαίνοντας τὴ διεύθυνση ἐφημερίδας ἀναλαβαίνει καὶ ὑποχρεώσεις ἀπέναντι τῆς πολιτείας καὶ τῆς κοινωνίας, ποὺ δὲν εἶναι κανεὶς ὑποχρεωμένος ν' ἀκούῃ τὶς βρισιές, τὶς ψευτιὲς, τὶς συκοφαντίες καὶ τοὺς λίβελούς του. Λισμόνησε ἀκόμα πὼς ὑπάρχει νόμος, ποὺ τιμωρεῖ τοὺς ὑβριστὲς καὶ συκοφάντες.

ΜΙΑ ΔΩΡΕΑ

Ὁ κ. Γ. Ντολμᾶς, μαζὶ μὲ πολλὰ ἐνθουσιώδη λόγια, δώρησε στὴ «Βίγλα» δραχμὲς 130 γιὰ ἐνίσχυση τοῦ ταμείου της καὶ ἕξη τόμους βιβλίων γιὰ τὴ βιβλιοθήκη της, ὑποσχόμενος κι' ἄλλην ὑποστήριξη. Τὸν ὑπερευχαριστοῦμε γιὰ τὴ δωρεά του.—

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

(Μονάχα ἡ ἀποστολὴ δυὸ ἀντιτύπων λαμβάνεται ὑπ' ὄψη)

ΖΑΝ ΑΝΤΡΙΣ. (Κριτικὴ στὸ ἑπόμενο φύλλο.)(στὸ βωμὸ τῆς ἀγάπης)ρωμάντζο αἰσθητικὸ. Πρόλογος: Τάκη Ε. Χαιρόπουλου.— Ἐκδότης Πανελλήνιος Εἰκονογραφημένη βιβλιοθήκη, Σενιέρου 4. Ἀθήνα 1923.

ΓΙΑΝΝΗ ΖΗΡΑ—ΑΓΚΑΘΙΩΤΗ.— «Τὸ ἔγκλημα ἑνὸς ἀθώου» μὲ πρόλογο τοῦ Γάλλου Ἀκαδημαϊκοῦ ΛΟΥΔ. ΡΟΥΣΕΛ στὸν ὁποῖον εἶναι κι' ἀφιερωμένο καὶ «Τὰ σπασμένε Εἴδωλα» κυκλοφοροῦν προσεχῶς.

ΧΡ. ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΥ.— Μὲ τὴν πένα ποὺ χαρακτηρίζει τὸν ἐκλεχτὸ δημοσιογράφο τυπώνεται καὶ κυκλοφορεῖ αὐτὲς τὶς μέρες σέ κομψὸ βιβλίο «**Τὸ ράσο τοῦ Δεσπότη**». Πρέπει νὰ διαβαστῆ ἀπ' ὅλους τοὺς Ἕλληνες καὶ πρὸ πάντων τοὺς Αἰτωλοακαρνᾶνες.—

ΚΛ. ΤΣΑΤΣΟΥ: «Φυλακισμένα εἴδωλα». Θὰ κυκλοφορήσῃ σὲ λίγες μέρες.—